

РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Ціна 60 гелерів.

CSR. Mladá Boleslav, Josefodolská 179-IV.

Періодичний інформаційний листок
УКРАЇНСЬКОГО ВСЕПРОФЕСІЙНОГО РОБІТНИЧОГО СОЗУ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.

Річник I. Молода Боєслава 12-го листопаду 1931 р. Ч. 2.

ЩО ДІЄТЬСЯ В КРАЇ.

-----ЗАБОРОНА ВЖИВАТИ ТРИЗУБ. /Переклад з польського/ Повітовий староста м. Рогатина видав такий наказ дня 17 серпня 1931 р. До всіх гмін повіту Рогатинського. На терені "Малопольські Виходній" частина населення руського, котре називається "українцями" вживало за часів б. Австрії як державний герб подобу "льва", який був знаком Земель Червоної Русі. Знаку "тризубу" не було ніколи вживано на терені "Малопольські Виходній" перед війнов і появилися він в році 1919 та символізує сполучення Земель Українських, в склад яких мала б увійти також "Малопольська Виходня". Тому що уживання такої відзнаки "тризуба" мусить бути уважане за демонстраційне зазначення і підкреслення своїх переконань і стремлень сепаратистичних у відношенні до держави Польської, а уміщення цієї відзнаки неполітичними товариствами на печатках, завісах в салях театральних і т.р. уляляє з себе вкочення на політичний шлях, в наслідок чого творить в неполітичних товариствах недодержання статуту, наказує зверхності гмін негано подати до загального відомо, в спосіб який там практикується, а зокрема до відомо керувчих органів існуючих в гміні руських товариств, що уживання "тризубу" не є дозволене, бо уживання відзнаки, не передбаченої в легалізованім статуті, творить недодержання статуту і може бути правнов підставою до завішення діяльності або й розвязання даного товариства. - Староста повітовий др. Янецькі в.р..

-----ПЕРЕНОСЯТЬ БЕЗ КІНЦЯ. Число урядовців українців у державній службі в Східній Галичині що раз зменшується. Одних передвчасно переносять на емеритур, других на Захід в корінну Польщу, а нових українських кандидатів не приймають.

Наглядно видно це в Тернополі. Перед роком розвязано українську державну гімназію і цілий ряд порівнявчи молодих професорів опинився без праці з невеликою емеритурою. Спенсіоновано також кілька сил серед народнього учительства і серед судових урядовців. За останній час перенесено на захід: радника скарбового М. Майковського до Вілостоку, скарбового радника Мриця до Льблїна, а опісля на Помора, повітового ветеринаря Гірняка бо Буська коло Кельць, старосту воєвідського уряду Данила Цурковського на референта до староства в Радомі, лікаря у воєвідському уряді д-ра Парфановича - до Кракова, бузшого директора української гімназії Михайла Губчака на учителя до Пйотркова та начальника скарбового уряду акція і монополів радника Івана Топольницького до Скабової Палати в Кельцах. Та на цьому ще не кінець, бо говорять про дальші перенесення. -

-----**ПОСВЯЧЕННЯ МОГИЛ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ У ЗОЛОЧЕВІ.** Золочів, 26 IX. На цвинтарі в Золочеві похоронили в 1919 р. 24 українських козирів, які полягли в українсько-польських боях. Звичайні копані могили, прикрашені білими березовими хрестами, почали западатися, а воєвідство, покликуючись на розпорядок що до воєнних могил, домагалося їх розкопання. Завдяки інтервенції о. шамбелана д-ра Брика та посла д-ра Яр. Олесницького, одержано по довгих заходах дозвіл на полишення тих могил та перемуровання їх на сталі гроби. Знову ж, завдяки жертвенності української золочівської громади та повної посвяти праці української молоді й українських ремісників Золочева, довершено цього в короткім часі. Дня 21 вересня ті могили було торжественно посвячено. Під проводом українського духовенства Золочева пішла величава процесія з поперх тисячох учасників на цвинтар. Всі могили та хрести прикрашено жовто-блакитними вінками та лентами і з цього приводу місцева поліція веде вже довгий час доходження, хто це зробив. -

-----**ВИБОРИ В ПЕРЕМИСЬКІЙ ОКРУЗІ.** Діло, 1 листопаду 31. Як відомо, Найвищий Суд уневажнив вибори в перемиській окрузі і дня 22 листопаду ц. р. відбудуться там нові вибори. До тих виборів стає між іншими три польські листи/бебє-ків, ендєків і центроліву/, дві листи сельробівські і листа москвофільська, якої при попередніх виборах не було, бо її уневажнено.

До виборів ідуть єдиним спільним фронтом і українці. Число листи з II. На терені цілої перемиської виборчої округи вже почалася незвичайно жива передвиборча акція всіх груп, які стоять до виборів зі своїми окремими листами. Маємо надів, що ціла та акція зовсім не зачепить українських виборців, які не дадуться збаламутити і намовити голосувати проти себе. -

-----**ПОСОЛКА МІЛЕНА РУДНИЦЬКА ПЕРЕД СУДОМ.** Дня 14 жовтня 1931 р. відбулася перед судом в Ст. Самборі третя з ряду розправа проти посолки Мілени Рудницької, яку прокуратура при суді окружнім у Самборі обвинувачує в провину з § 305 к. з. доконаній таким чином, що обвинувачена на посольськім вічу, відбутім в Ст. Самборі дня 19. X. 1928 р., закликувала українське населення до шкільного страйку, щоби таким способом примусити польський уряд до заведення українських шкіл на місце утраквістичних.

Всі свідки оборони, хоч уже минуло близько 3 роки від часу згаданого віча, с'вердили рішучо, що перебіг його був дуже спокійний, ні обжалувана посолка М. Рудницька, ні ніхто інший з бесідників не взивав українського народу до шкільного страйку, а тим більше до якоїсь громадянської війни. Обвинувачена посолка М. Рудницька в промові заохочувала, що правда, присутніх, щоби заснували кружки "Рідної Школи", щоби легальнов дорогов просили, аби в народніх школах введено науку української мови, а вкінці, щоби в кожній школі як у місті так і по селах влада призначувала вчителів української мови. Свідки обвинувачення твердять, що пос. М. Рудницька взивала присутніх на вічу не посилати дітей до польських шкіл, лише до "Рідної Школи", а крім того, щоби всі присутні зробили так, як зроблено на Покутті, де батьки своїх дітей не посилать до державних шкіл, тільки до "Рідної Школи", на яку відповідні фонди мусять найтися.

Суддя, що веде розправу, відложив переслухання на 18 листопаду 1931 р., а за той час мавть переслухати агента слідчої поліції Станіслава Гіля, який тепер є в Драгобичі.

Неприсутній на розправі посолку М. Рудницьку заступав її оборонець д-р І. Максимчук, адвокат в Ст. Самборі. -

-----**У ТЕРЕМНХ МУРАХ.** До списку українських політичних в'язнів, які сидять тепер у львівській в'язниці "Бригідки", треба додати бувшого посла і бувшого берестейського в'язня Дмитра ПАЛІВА. Під теперішнь пору є там 24 слідчих в'язнів. -

-----**НА ПОРОЗІ НОВОГО ПІВСТОЛІТТЯ "РІДНОЇ ШКОЛИ".** 50 років тому, 29-го жовтня 1881 року, зішлося у Львові тринадцять фундаторів - з них у живих залч-

вився лише один — о.Олександр Стефанович, — щоб уконститувати "Руське Педагогічне Товариство", спадкоємцем якого є Товариство "Рідна Школа".

Такий хрест випав на долю цього Товариства. Кожний крок на шляху розвитку Товариство мусило здобувати з великим напруженням та невпинно боротися з нещасливими ворогами, що за всяку ціну намагалися придушити культурно-освітній рух серед українського громадянства в Галичині.

Діяльність Товариства при такій ситуації вимагала весь час від його керівників не тільки фахового знання культурно-освітньої справи, але ще більше — міцних нервів і залізної волі, щоб в боротьбі за українську школу не похитно здержувати натиск ворога та зперто пробиватися наперед.

Отже не будемо дивуватися тому, що біляно /підсумок/ 50-річної діяльності Товариства лише в незначній мірі компенсує ті сили й жертви, які віддало в боротьбі за українську школу, а натомість в повній мірі відбиває політику польського громадянства, що уживало й уживає всіляких засобів для того, щоб похити край проявам культурного руху серед українського громадянства.

Одним з яскравих прикладів цієї політики можуть бути ті факти і події, що мали місце під час плембінету в справі мови навчання в школах і які спричинилися до майже цілковитого знищення українських шкіл.

Зрозуміло, що "Рідна Школа" найбільшу увагу присвячує справі заснування приватних українських шкіл, щоб цим засобом зберегти нашу молодь від денационалізації, яка загрожує їй у польській чи утравієттичній школі.

А тепер справа з шкільним навчанням дітей українського народу ще погіршилася: в зв'язку з сучасною економічною кризою, в Польщі зліквідовано та зредуковано тисячі державних шкіл, внаслідок чого не одна сотка української дітвори залишається тепер поза будь якою державною школою.

Надзвичайно важкі завдання постануть перед Товариством "Рідна Школа" на порозі нового півстоліття його існування, тим більше, що це йде в парі з ослабленням тих живих соків, які єдино творять фінансову базу Товариства. Все ж можна сподіватися, що заклик Головної Управи Т-ва про злілейну збурку "Рідної Школи" найде якнайгарячіший відгук серед українського громадянства. Своєю жертвенністю на освітню справу українське громадянство засвідчить, як своє пошану до Імпліта, так і свідомість національного обов'язку — рятувати нашу молодь від аналіфбетизму та денационалізації.

Згадуєчи важкий шлях, який пройшло Товариство "Рідна Школа" за час свого існування, ми не можемо не віддати глибокої пошани всім тим працівникам цього Товариства, які вже тепер не є в живих, а на честь живих проголосимо: слава сучасним діячам, що віддають свої сили й жертви на велике діло виховання молодого покоління!

Щоб протипуукраїнському шкільному фронтові протипоставити такий же єдиний український фронт, — станемо всі під прапор нашого Товариства "Рідна Ш", минула діяльність якого була перейнята однією ідеєю — В ДІТЯХ НАШЕ МАЙБУТНЄ, ТІЛЬКИ ЧЕРЕЗ РІДНУ ШКОЛУ ЙДЕ ШЛЯХ ДО НАЙВИЩОГО ДОБРА НАРОДУ. /Передрук з Діла. Автор статті Ст. Сіропольо./

З ЖИТТЯ В ССРСР.

РУСИФІКАЦІЯ УКРАЇНИ. Останні події на Рад.Україні показують на найновіший політичний курс радянської влади в національному питанні. Найлишим показником цього курсу є цілковите усунення українських написів з публічних будинків і залізничних стацій. Навіть у Харкові, офіційній столиці України, усунено недавно українські написи з головного залізничного двірця. Новий курс, який в комуністичних колах називають "деукраїнізація України" /фактично це нова русифікація/, заохочує навіть наукові інституції. В геодезійному інституті в Харкові, де до недавня викладали по українському, тепер лише троє професорів послугуються українською мовою. Русифікація обрала теп так зв. інститути народної освіти, що заступають в Радянщині давні університети. Характеристичне, що радянська влада, яка до недавня переслідувала службовців, що протипуукраїнізації, тепер потурає цьому становиду російського елемента на Україні і проводить русифікацію земель, що називають українським державою. —

КРАХ ХИДІВСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ НА УКРАЇНІ. Хидівська кольонізація південної України й Криму, ведена радянськов владою з великим накладом енергії та капіталу хидівських світових організацій, зачинає крахувати. Радянські провідні чинники займаються від довшого часу масовою дезерцією хидівських поселенців з наділених територій. Хидівський комуністичний денник "Штерн" у Харкові помітив про цю справу цілу низку статей, з яких довідуємося цікавих річей. Систематична хидівська кольонізація південної України й Криму ведеться вже сім літ /від 1924 р./ За такий довгий час виділені землі могли бути зовсім скольонізовані. На ділі ж число кольоністів у хидівських оселях не тільки не зростає, але навпаки, за останні роки меншає. Покидають хидівські кольонії не тільки нові поселенці, що не годні прировнитися до нових кінтових умовин, але навіть і такі кольоністи, що вже літами управляли свої наділи. Найбільше втікає з кольонії молодь, що тягнеться до техніки й культури, яку надіється найти в місті. Але коли жертва молодь має бодай охоту йти до фабрик і варстатів, то старше покоління втікає до малих містечок, значить, від продуктивної праці до неробства, до нужденного і непродуктивного життя.

Занепокоєні цим явищем радянські урядові кола задумувуть зреорганізувати хидівську кольонізацію і передбачать різні засоби, що мають припинити дезерційну горячку з хидівських кольоній.

Радянські урядові кола не хотять зрозуміти двох правд, а саме, що українські землі належаться тільки українському населенню, та що хиди ніде у світі не будуть пригожим елементом для хліборобської кольонізації.

НЕЗАВИДАНА ДОЛЯ РОБІТНИЦТВА В СРСР. У радянській державі помічається в останніх часах нахил до капіталістичної раціоналізації. І то в такій площині, що хто знає, чи не переходить це навіть того, що закидують Європі її ліві радикальні критики.

На Радянщині мають у найближчому часі працювати у 80 відсотках акордово. Тарифу плачень мають знести, а заступлять її індивідуальними умовами. Допомоги для безробітних там нема. Однак мільони безробітних тиняються по селах і прохарчовуються в колгоспах /колективних господарствах/.

Прохарчування активних робітників є в прямій залежності від виконання призначеного мінімуму праці. Тільки члени ударних бригад мають вигляди на достаточну поживу, на мешкання, відпустку й побут на лікуванні. Соціально безпечення є змінене в тому напрямі, що ставки є регульовані відповідно до часу праці, приналежностей до проф. спілки або до ударної бригади. Час праці мусить бути знову використаний. Мешканєве питання досі там не вирішене. Найбільші зусилля в будівельній ділянці не можуть навіть заступити відповідним знищенням старих домів, не кажучи вже про те, щоб ці зусилля могли відповідати приростові населення і зосередженню великих мас робітників у подинних центрах праці. Недостача будівельного матеріалу і фахових сил - це головна причина чому цього досі не виконано. Проекти будови великих соціалістичних міст залишилися тільки плямами на папері. Більшість промислових робітників живе в тісних, змивних і брудних на швидко зліплених бараках. У донецькому басейні припадає на одного гірника /статистичні офіційні дані / від 2 до 3 квадратних метрів мешканєвого простору; в сибірській, минулого року відкритій вуглевій полісі випадає на голову 20 квадратних сантиметрів. Це значить, що більшість робітників не має і баракового даху над головою, тільки живе від року в шатрах.

В цих умовах не можна дивуватися, що стан здоров'я радянського населення, зокрема робітничої класи, є далеко невдовольнячий. Скрізь велика недостача добрих, освічених лікарів. Брак лічниць, а ліки є рідкість. При тому завдяки збільшеному темпові праці, росте постійно число нещасливих випадків у фабриках, які здебільшого не мають найпримітивніших заряджень. Навіть умиральні - це рідкість, а рушники львоус. У лічницях, що улажені при де яких фабриках брак білля, перевязочного матеріалу, а перш за все ліжок. У донецькому басейні припадає одно ліжко в лічниці на 450 гірників.

Зле прохарчування робітника і його родини це справа загально відома. Таких заосмотрення населення предметами щоденного життя є зовсім невистарча-

вче. Перехід від загальної кооперативної торгівлі до системи робітничих розділень тільки погіршив положення. Робітничі розбільні не можуть заосмотрити населення в найкращій одязі та узуття.

Ці важкі умовини викликають у населення не так невдоволення, як скорше затишну безнадійність на краще майбутнє.-

-----"СКАЖИ ЛЕНІНОВІ, ЩО ТИ НЕ ОСТАННІЙ". В Еділу карабахського району на Кавказі збили повстанці члена сільради Артіма Гасумова. Віля трупа збитого комуніста лишили вони карточку з написом: "Скажи Ленінові, що ти не останній"....

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ УВРС.

-----СВЯТО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДУ. Відділи УВРС в Терезині та в Усті н/Лабов від святкували свято першого листопаду спільно в Літомерицях, куди прибули також і члени Відділу в Усті н/Лабов на чолі з Головою Відділу т. Брезіцким.

В II год. ранку I-го листопаду члени Відділу в Терезині та гості - члени Відділу в Усті н/Лабов, що вже перед тим зібралися в домівці Терезинського Відділу в Літомерицях, з представником від Управи УВРС в.о. секретаря т. Ганнов Статниковов вирушили на терезинський цвинтар, де є пам'ятник полеглим українським героям. На цвинтарі пам'ятник прибрали вінками від Відділу Терезинського та від Відділу в Усті н/Лабов, присутні всі проспівали "Ще не вмерла Україна", "Не пора", та "вічну пам'ять" і, відвідавши всі могили полеглих товаришів, вернулись до Літомериць. Там відбувся спільний обід, після якого Голова Відділу в Терезині тов. Микола Бриляк зачитав реферат на тему дня. Сумними словами нашого незабутнього генія Тараса Шевченка почав свою промову до зборів т. інж. П. Васильк: "Минають дні минають ночі"... В своїй промові він згадував таке положення на еміграції, яке вже тягнеться так довго і нема надії на кращі часи. Але гарячими словами закликав присутніх не падати духом, а боротися далі з ворогом, коли не зброев, яку "ворог вибив нам з рук", то своєю єдністю, організованістю та впертов працев на полі культурно-просвітному та економічному. Після цього було проспівано український гімн і на цьому офіційна частина свята закінчилася, але товариська забава при гарному настрої всіх присутніх продовжувалася до пізнього вечора.

Під час товариської забави було переведено збірку на інвалідів - 76 кч. та на українську гімназів в Жевницях коло Праги - 66 кч., які були передані членові Управи УВРС т. Ганні Статниковій для пересилки їх по приналежності.

-----У Відділі УВРС в Турнові відбулися товариські сходи I-го листопаду, на котрих було зачитано реферат на тему дня, мовчанков було вшановано пам'ять героїв полеглих за Волю України і на цьому сходинах закінчилися.

-----У Відділі УВРС в Михайлівцях товариські сходи відбулися 31-го жовтня у вечері, на яких було присутніх разом з гостями 50 чоловік. Було зачитано реферат, після якого промовляв до присутніх Голова Відділу т. Йосиф Чепіль. Промова т. Чепіла викликала багато оплесків. Було вшановано вставання пам'ять полеглих героїв, проспівано "Ще не вмерла Україна" та "Не пора" і на цьому сходинах закінчилися. Першого листопаду знову всі члени Відділу зібралися на цвинтарі, де спочиває т. Стефан Вайда, прибрали його гріб вінком з сино-жовтов лентов і цим вшанували пам'ять свого приятеля й товариша, який на віки вже залишиться в чужині...

-----У Відділі УВРС в Мімоні з нагоди свята першого листопаду відбулися товариські сходи членів Відділу в кількості 8 осіб та 2 гостей. Було зачитано реферат, полеглим героям проспівано "Вічну пам'ять", а при закінченні свята проспівано "Ще не вмерла Україна". На цих сходинах було переведено збірку на користь інваліда М. Вілокура в розмірі 32 кч., які надіслано Управі УВРС для пересилання по приналежності.

-----У Відділі УВРС в Хебі сумного похмурого ранку I-го листопаду зішлись чле-

ни Відділу на цвинтарі, куди принесли три вінки, які поклали на могили трьох українських стрільців, що спочивають вічним сном на чужині... На могилах полеглих товаришів Голова Відділу т. Цап виголосив коротку але чулу промову, в котрій згадав борців за волю України та з сумом констатував, що не дивлячись на героїзм та завзяття всього українського народу, все ж таки ворог нас переміг, окупував наші землі, знущався над нашим народом, переповнивши невинними жертвами терми. А ми мусимо це терпеливо переносити, бо не настав ще час, коли ми зможемо помститися. Але мусимо вірити в те, що прийде час і всі ми зберемося під синьо-жовті прапори, засвітить сонце від Сяну по Кавказ і Воскресне Україна!

Після цього члени Відділу розійшлися, а по полудні знову зібралися в своїй домівці, де було зачитано реферат та й на цьому святкуванні першого листопаду закінчилося.

-----Відділ УВРС в Молодій Болеславі на ославу першолистопадового свята улаштує виставу - "Невольник" М.Кропивницького, яка відбудеться 14-го цього листопаду в реставрації "у Ізери".-

-----НЕКУЛЬТУРНИЙ ПРОЯВ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЛІБЕРЦІ. 1-го листопаду в 10 год. ранку члени Відділу УВРС в Ліберці в Головом Союзі т. І. Белзецьким поклали вінок на пам'ятник полеглих українських героїв, що спочивають на цвинтарі в Ліберці і мовчанков вшанували їх пам'ять, бо всякі промови були владом заборонені.

В 3 год. пополудня були призначені святочні збори членів Відділу УВРС, які закінчилися дуже непримемним інцидентом. На збори прийшли непрошені гості - члени Української Громади в Ліберці з Головом п. Дубом, який після зачитання реферату головом Відділу УВРС в Ліберці т. Б. Жалковським, почав висловлювати своє незадоволення, що в рефераті не згадано праці націоналістичної молоді, що лише згадується праця соціалістичних організацій. На це Голова УВРС т. Белзецький відповів, що по перше реферат є виготовлений для членів УВРС, а по друге, коли й згадується праця соціалістичних організацій, то це цілком зрозуміло, бо лише соціалістичні організації підтримують інтереси робітництва, шляхи з фашистів та робітництва цілком ріжні. З цього повстав бурний обмін думок, під час якого один з членів Укр. Громади підійшов ззаду і ударив т. Белзецького. Члени УВРС стали на оборону т. Белзецького і члени Укр. Громади, загрозивши, що всіх будуть бити, вийшли з сали. Бовчись нападу з боку членів Укр. Громади, скілька осіб-членів Відділу УВРС в Ліберці відпроджали т. Белзецького на двірць.

Так негарно закінчилося наше національне свято в Ліберці, коли мусіли б, здається, всі забути партійну ненависть та злитись в одне могутнє бажання - визволити Рідний Край з неволі!

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

ТОВАРИШІ! ПОШИРЯЙТЕ "РОБІТНИЧІ ВІСТІ" ТА ПРИДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Редагує Комісія при Культурно-Освітній Референтурі УВРС. Видає Упр. УВРС.
 Odpovědný redaktor Jan Fryblik, Mladá Boleslav. — Vydavatel a nakladatel Výkonný výbor Ukrajinského Všeoborového Dělnického Svazu v Č. S. R. — Tiskem Josefa Kareše. v Mladé Boleslavi (u Slovanky).